

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

«ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ
ΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ»

ΕΠΙΒΛΕΠΟΝΤΑ: ΒΑΦΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΕΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΚΟΥΔΟΥΜΕΡΗ ΠΑΝΝΟΥΛΑ

Α.Μ.Ε. 11836

ΜΕΣΣΟΛΟΓΓΙ 2007

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Με την πιο κάτω εργασία μου έχω ως στόχο να συνδέσω την επίδοση των μαθητών με το επάγγελμα του πατέρα τους. Επίσης να αποδείξω αν επηρεάζει και σε ποιο βαθμό την επίδοση. Για αυτό τον λόγο αποφάσισα να επισκεφτώ μερικά από τα σχολεία του Νομού Αιτωλοακαρνανίας. Με την επίσκεψη μου αυτή πήρα τις βαθμολογίες από 192 περσινών μαθητών γ' γυμνασίου καθώς και το επάγγελμα με το οποίο ασχολείται ο πατέρας τους. Από αυτά τα στοιχεία που πήρα έβγαλα τα ποσοστά της επίδοσης των μαθητών αφού διαχώρισα, τους μαθητές ανάλογα με την βαθμολογία τους σε ΚΑΛΑ(-15,5), ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ (-18,5) και ΑΡΙΣΤΑ (-20). Μετά χώρισα σε κατηγορίες τα επαγγέλματα των πατεράδων τους και έβγαλα τα ποσοστά σε σχέση με την εργασία τους. Στη συνέχεια χρησιμοποιώντας το στατιστικό πακέτο SPSS : STATISTICAL PACHAGE FOR SOCIAL SCIENCES επεξεργάστηκα τα στοιχεία μου.

Για την ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας μου βασίστηκα στο άρθρο της ΕΛΕΝΗ ΖΩΜΑ – ΠΑΠΟΥΤΣΗ το οποίο ονομάζεται «ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ». Στο άρθρο της αυτό αναφέρει τα πιο κάτω :

«ΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ χωρίζονται στις δυο εξής κατηγορίες :

α)άμεσοι

- οικογένεια
- σχολείο (εκπαίδευση)
- κοινωνικό περιβάλλον

β)έμμεσοι

- μέσα μαζικής ενημέρωσης
- πολιτιστικές διαδικασίες
- ελεύθερος χρόνος
- επάγγελμα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

1. Διαμόρφωση και ολοκλήρωση της προσωπικότητας:

Ο πρώτος και σημαντικότερος στόχος που θέτει η παιδεία είναι η διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου. Αυτή αναλαμβάνει να του διαμόρφωση έτσι τις πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις αξίες του, ώστε να είναι οργανικά συνδεδεμένες μεταξύ τους και να του διασφαλίζουν κάθε φορά δημιουργικές και θετικές προσαρμογές στις διαρκώς μεταβαλλόμενες συνθήκες του περιβάλλοντος. Δηλαδή η παιδεία φροντίζει για το όλο πρόγραμμα ζωής του ατόμου στη δόμηση και στην προαγωγική εφαρμογή του.

Συγκεκριμένα η παιδεία αναλαμβάνει αρχικά να διεγείρει, να αφυπνίσει και να αξιοποιήσει τις πνευματικές δυνάμεις του ανθρώπου. Γι' αυτό και ο πρώτος ρόλος που καλείται να παίξει είναι η πνευματική καλλιέργεια. Εξάλλου όντας, εξ ορισμού, η

παιδεία , σύνολο πνευματικών κατακτήσεων , έχει στενή και άμεση σχέση με τον πνευματικό κόσμο του ανθρώπου .

Η πνευματική καλλιέργεια που παρέχει η παιδεία συνίσταται:

A) Στην κατάρτιση του ανθρώπου από άποψη γνώσεων : Οι γνώσεις αποτελούν τα απαραίτητα και αναγκαία βήματα στήριξης του προσωπικού οικοδομήματος. Οι γνώσεις αυτές αφορούν από τη μια το εσωτερικό κόσμο του ατόμου και από την άλλη το χώρο που το περιβάλλει. Με τις πρώτες κατακτά την αυτογνωσία.

Ας δούμε αναλυτικότερα την αξία της αυτογνωσίας για να μπορέσουμε να αποτιμήσουμε καλύτερα αυτή την προσφορά της παιδείας. Με την αυτογνωσία το άτομο αποκρυσταλώνει το «Είμαι» του , ρίχνοντας άπλετο φως στα σκοτάδια του εσωτερικού του κόσμου. Εντοπίζει , συνειδητοποιεί και αξιολογεί , μέσα από τη διαδικασία της αυτοκριτικής , τις δυνάμεις και τις αδυναμίες του , τα προτερήματα και τα ελαττώματά του. Αποκρινόμενο από κάθε τάση ύποπτης επιείκειας , φιλαντίας , αλαζονείας και εγωκεντρισμού , αποδίδει στον εαυτό του « τα του Καίσαρος τω Καίσαρι» και επιδίδεται σ' έναν αγώνα αυτοελέγχου , αυτοπειθαρχίας και αυτοκυριαρχίας , οδηγημένο έτσι στην πνευματική ολοκλήρωση και την ηθική τελείωση.

Με τις γνώσεις που παρέχει η παιδεία στο άτομο που απορούν το περιβάλλον , συντελεί δυναμικά και ουσιαστικά στην κατανόηση των στοιχείων , της δομής και της λειτουργίας τόσο του φυσικού όσο και του κοινωνικού χώρου. Ειδικότερα , μέσω των γνώσεων , το άτομο απομυθοποιεί το φυσικό περιβάλλον και το βλέπει με τις πραγματικές του διαστάσεις , εξοικειώνεται με την κοινωνική πραγματικότητα και εντάσσεται ομαλότερα σ' αυτές. Για να δώσει η παιδεία στο άτομο σαφή εικόνα του υποκειμενικού και του αντικειμενικού του κόσμου , επιστρατεύει τον πλούτο των κατακτήσεων των φυσικοθετικών , κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών.

B) Στην καλλιέργεια της λογικής , της κριτικής ικανότητας και του προβληματισμού : Αυτή η διαδικασία δεν αποσκοπεί πουθενά αλλού παρά στη διαμόρφωση λογικών ατομικών αξιολογικών κριτηρίων , που δίνουν τη δυνατότητα στο άτομο να λειτουργεί σαν αυθύπαρκτη , αυτοδύναμη και ανεξάρτητη μονάδα , με δικά του προσωπικά βήματα στήριξης. Συγκεκριμένα το άτομο απομακρύνεται από το μύθο , την πλάνη και την προκατάληψη και έρχεται σε επαφή με τον ορθό λόγο , την επιστημονική γνώση , τη αλήθεια και την αντικειμενικότητα. Έτσι αποφεύγει τον κίνδυνο να μείνει μια ύπαρξη εξαρτώμενη , ετερόφωτη και ετερόνομη και μεταβάλλεται σε υπεύθυνη και συνειδητοποιημένη παρουσία. Αποκτά άμεση αντίληψη των πραγμάτων και των καταστάσεων , επεξεργάζεται τα προσωπικά και κοινωνικά δεδομένα , περνάει από βασανιστικό έλεγχο τις αποφάσεις του , πετυχαίνει την εσωτερική απελευθέρωση.

Για να καλλιεργήσει το λογικό του ατόμου , η πλατιά και δημοκρατική παιδεία έχει στα χέρια της ένα σίγουρο και αποτελεσματικό μέσο , το διάλογο. Μ' αυτόν θα ξυπνήσει τον προβληματισμό του , την κριτική διάθεση του και τη δημιουργική αντίστασή του σε κάθε εξωτερικό ερεθισμό. Καλλιεργώντας του το διαλεκτικό τρόπο σκέψης , του αυξάνει τα όρια της αντίληψής του , διευρύνει τους πνευματικούς του ορίζοντες και το προφυλλάσσει από τους κινδύνους του φανατισμού κι ενός στείου δογματισμού.

Η παραπάνω προσφορά της παιδείας παρουσιάζεται σαν αναγκαιότητα στη σημερινή εποχή, που την χαρακτηρίζουν ο παραλογισμός, η σύγχυση, η ασάφεια, η απροσδιοριστία, ο φανατισμός και η προσκόλληση σε δόγματα, η πολλαπλότητα αντιφατικών απόψεων και θέσεων και ο καθημερινός βομβαρδισμός του ανθρώπου από αλλεπάλληλα διλήμματα. Μέσα απ' αυτή τη χαώδη κατάσταση καλείται η παιδεία να οδηγήσει τον άνθρωπο στο δρόμο του πραγματικού του προορισμού και τις καταξίωσής του.

Γ) Στην ευαισθητοποίηση του ατόμου: Πέρα από την παροχή γνώσεων και τη λογικοποίηση η παιδεία οφείλει να ερεθίσει και να καλλιεργήσει την ευαισθησία του ατόμου. Διαφορετικά αυτό θα κινδύνευε να τυποποιηθεί και να μηχανοποιηθεί μέσα στην τεχνοκρατούμενη κοινωνία μας. Η ευαισθητοποίηση είναι αυτή η διαδικασία που βοηθάει τον άνθρωπο στη σύλληψη και τη γεύση της ομορφιάς της ζωής. Είναι η διαμόρφωση αισθητικών κριτηρίων και η προλείανση του εδάφους για την επαφή του με τις αιώνιες αισθητικές αξίες του ωραίου, του μέτρου, της ισορροπίας, του υψηλού και του ιδεώδους. Είναι ο εξωραϊσμός και ο εξανθρωπισμός του εσωτερικού του κόσμου, που θα τον ανάγουν στις σφαίρες της εσωτερικής πληρότητας και αρμονίας.

Σε μια εποχή, όπως η δική μας, όπου η αισθητική κακοποίηση κυριαρχεί στο περιβάλλον, η ευαισθησία αντικαθίσταται από τη σκλήρυνση και τη βία και η τέχνη εμπορευματοποιείται, ο ρόλος της παιδείας είναι τεράστιος. Οφείλει να αναχαιτίσει το κύμα της απευαισθητοποίησης του ανθρώπου και να του αποκαταστήσει τις σχέσεις του με την «ομορφιά».

Με την απόκτηση της γνώσης, της λογικής και της ευαισθησίας ο άνθρωπος ολοκληρώνει την πνευματική του καλλιέργεια. Αποκτά ένα ευρύ και στέρεο γνωσιολογικό υπόβαθρο, προσωπικά μέτρα και σταθμά, βαθύ προβληματισμό, δεκτικότητα και ευαισθησία στα μηνύματα της εποχής του, καθολική αντίληψη της ζωής. Έτσι αποφεύγει τους κινδύνους της μονομέρειας, της μονοδιαστατικότητας και του παρωπιδισμού.

Η παιδεία λοιπόν αναλαμβάνει να εξανθρωπίσει τον ψυχικό κόσμο του ανθρώπου, συντελώντας στο ξερίζωμα του ζώου από μέσα του, δηλαδή στην απάλυνση της τραχύτητας των ενστίκτων και στη χαλιναγωγή των ζωώδικων τάσεων και ορμών του. Αυτό το πετυχαίνει φέρνοντας τον σε επαφή με τις αιώνιες και αλλοίωτες ηθικές αξίες, όπως είναι η εσωτερική ελευθερία, η εντιμότητα, η αξιοπρέπεια, η ακεραιότητα, η αγάπη, ο αλτρουϊσμός, η αλληλεγγύη και η αλληλοβοήθεια. Δεν περιορίζεται όμως μόνο σ' αυτό αλλά συμβάλλει σημαντικά στη διαμόρφωση ορθών κριτηρίων αρχών και αξιών, μέτρων και σταθμών. Έτσι το άτομο μπορεί κάθε φορά να κάνει τη σωστή επιλογή ανάμεσα στο δίκιο και στο άδικο, στην ομορφιά και στην ασχήμια, στην αλήθεια και στο ψέμα, προχωρώντας σταθερά στη συνειδητοποιημένη ηθική πράξη. Η ηθικοποίηση του ανθρώπου αποτελεί ένα δυσκολότατο, επίπονο και μακροπρόθεσμο έργο της παιδείας. Οι δυσκολίες προέρχονται και από την ίδια την ηθική και από την ανθρωπιστική κρίση που χαρακτηρίζει τη σύγχρονη κοινωνία. Ειδικότερα: είναι πολύ δύσκολο να εναρμονίσει μέσα στο άτομο η παιδεία τα προσωπικά ηθικά κριτήρια μ' αυτά που το κοινωνικό σύνολο υιοθετεί, εγκρίνει και επιβάλλει. Πρέπει με κάθε τρόπο ν' αποφύγει τη σύγκρουση ατόμου – κοινωνίας. Ύστερα, υπάρχει μέσα στη ζωή τέτοια αντιφατικότητα ηθικών κανόνων και κωδικών που αποβαίνει σχεδόν ακατόρθωτη η

επιλογή. Η κρίση των αξιών από την άλλη πλευρά δυσκολεύει το άτομο να βρει μια ορθή γραμμή «πλευσεως».

Αν λοιπόν η παιδεία κατορθώσει να δώσει στον άνθρωπο τη δυνατότητα μιας ενιαίας και συγκροτημένης προσωπικότητας και εναρμόνισης ατομική και κοινωνικής συνείδησης και ανθρωπιστικών προσανατολισμών, τότε θα έχει πετύχει το μέγιστο των έργων της. Κι αυτό γιατί μόνο μέσα από την πνευματική αναγωγή και την ηθική τελείωση, φθάνει ο άνθρωπος στην καταξίωσή του.

2. Κοινωνικοποίηση του ατόμου

Με την πραγματοποίηση του πρώτου της στόχου η παιδεία έχει ήδη σαν δεδομένο την κοινωνική φύση του ανθρώπου, φροντίζει να μεταλαμπαδεύει σ' αυτόν όλα τα στοιχεία της ομοιογένειας, που θεωρούνται απαραίτητα τόσο για την ύπαρξη, τη λειτουργία, και τη διαίωνιση της κοινωνίας, όσο και για την ομαλή ένταξή του μέσα στους κόλπους της και την ενεργό συμμετοχή τους στις κοινωνικές διαδικασίες. Με άλλα λόγια η παιδεία χρησιμεύει σαν παραγωγός συναίνεσης και κοινωνικής ολοκλήρωσης του ανθρώπου.

Ας δούμε τώρα σε τι συγκεκριμένο συνίσταται η κοινωνικοποίηση του ανθρώπου, σαν θεμελιακή της παιδείας σ' αυτό.

A) Ένταξη του ατόμου στις οικονομικές διαδικασίες. Η παιδεία βοηθάει στην επαγγελματική αποκατάστασή του και στη μεταβολή του από παθητική σε δραστήρια και παραγωγική μονάδα του εργαζόμενου κοινωνικού συνόλου. Αυτό το πετυχαίνει με το να δώσει 1) ορθολογικό επαγγελματικό προσανατολισμό στο άτομο, λαμβάνοντας υπόψη τις έμφυτες κλίσεις του, τις πραγματικές του δυνατότητες-βιολογικές, πνευματικές, ψυχολογικές-φιλοδοξίες και επιδιώξεις του και τις κοινωνικές ανάγκες και απαιτήσεις, και 2) ειδική κατάρτιση δηλαδή να το εφοδιάζει μ' εκείνες τις θεωρητικές και εμπειρικές γνώσεις, που απαιτεί ο επιστημονικός ή ο επαγγελματικός χώρος που διάλεξε να υπηρετήσει.

Μέσα λοιπόν από τη σωστή εκλογή επαγγέλματος και την ειδική κατάρτιση, είναι έτοιμο το άτομο για την παραγωγική ένταξη του στον οικονομικό μηχανισμό και για την ικανοποίηση, στη συνέχεια, των οικονομικών του αναγκών. Έτσι χειραφετημένο οικονομικά, μπορεί να διεκδικήσει μια αξιόλογη θέση στην κοινωνική κλίμακα, χωρίς να χρειαστεί να κάνει συμβιβασμούς και παραχωρήσεις σε βάρος της συνείδησης και της αξιοπρέπειας του. Εξάλλου, απελευθερωμένο από τις καθαρές ανάγκες, μπορεί να προχωρήσει για την κατάσταση υψηλότερων στόχων και ιδανικών.

B) Ένταξη του ατόμου στις πολιτικές διαδικασίες. Η πολιτικοποίηση –όχι βέβαια η κομματικοποίηση- αποτελεί μία, εξίσου σημαντική με της προηγούμενες, προσφορά της παιδείας στο άτομο. Ειδικότερα η παιδεία είναι ο κυριότερος παράγοντας δημιουργίας πολιτικής συνείδησης στο άτομο. Αυτή αναλαμβάνει να διαμορφώσει σ' αυτό ξεκαθαρισμένα πολιτικά κριτήρια και ιδιαίτερη προσωπική ιδεολογική συγκρότηση, ενημερώνοντας το πλατιά και αντικειμενικά πάνω στις πολιτικές δομές και διαδικασίες της κοινωνίας και μεταμορφώνοντας το σε υπεύθυνο και συνειδητοποιημένο πολίτη.

Η πολιτικοποίηση βέβαια είναι έργο δύσκολο γιατί θα πρέπει οι φορείς της παιδείας να είναι, πάνω από τις προσωπικές τους θέσεις, όσο το δυνατόν αντικειμενικοί και

προπαντός δημοκρατικοί. Οι δυσκολίες όμως μπορούν να ξεπεραστούν , αρκεί να υπάρχει συναίσθηση της ευθύνης και του καθήκοντος. Τα μέσα που αυτοί χρησιμοποιούν είναι ο διάλογος και η πειθώ ,ποτέ η βία και ο εξαναγκασμός.

Γ) Ένταξη του ατόμου στις πολιτιστικές διαδικασίες. Με την πνευματική , αισθηματική και ψυχική καλλιέργεια που παρέχει η παιδεία στο άτομο ,έμμεσα το εισάγει στις πολιτιστικές διαδικασίες της κοινωνίας. Το κάνει μέτοχο των εξελίξεων στο χώρο των γραμμάτων , της επιστήμης και της τέχνης. Έτσι από δέκτης της κουλτούρας , γίνεται δημιουργικός πομπός και ξεχωριστός φορέας. Μπορεί τώρα πια υπεύθυνα να αναλάβει τη μεταλαμπάδευση της πολιτιστική κληρονομιάς στη νέα γενιά .

Με την κοινωνικοποίηση του ατόμου πέτυχε η παιδεία να δώσει στην κοινωνία στελέχη ικανά να την προφυλάξουν , να την ανανεώσουν και να τη διαιωνίσουν. Μέσα απ' το σκεπτικό αντίλαμβανόμαστε πως η παιδεία είναι ο κινητήριος μοχλός της κοινωνικής προόδου.

Με βάση τα στοιχεία που προέκυψαν συμπεραίνουμε ότι το επάγγελμα πολύ λίγο επηρεάζει την επίδοση του τελειόφοιτου μαθητή στο γυμνάσιο.

Τέλος επί ευκαιρίας , θέλω να ευχαριστήσω για την βοήθεια , τη συνεργασία και τα στοιχεία που μου έδωσαν για την διεξαγωγή της έρευνας μου τα πιο κάτω σχολεία :

- I. 1^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
- II. 2^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
- III. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΑΡΔΙΝΩΝ
- IV. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΥΤΕΙΩΝ
- V. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΡΙΚΕΛΟΥ
- VI. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΤΟΥΝΑΣ
- VII. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Για να μπορέσω να ερμηνεύσω τα στοιχεία της βαθμολογίας και τη σχέση τους με το επάγγελμα του πατέρα έπρεπε να ερευνήσω τη θεωρία της εκπαίδευσης. Για να το κάνω αυτό ψάχνοντας στη βιβλιοθήκη ανακάλυψα ένα βιβλίο με τίτλο 'ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ & ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ' του ΜΥΡΩΝ Μ. ΖΑΒΛΑΝΟΣ , ΡΗ.Δ. Σύμφωνα με το οποίο αναφέρει τα εξής:

«1.Στόχοι του προγράμματος εκπαίδευσης των μαθητών.

Είναι γεγονός ότι η ανάπτυξη των επιστημών έχει επηρεάσει σημαντικά την εξέλιξη του κόσμου ο επαγγελματικός όμως χαρακτήρας της εκπαίδευσης έχει τις ρίζες του πολύ παλαιά. Ο Αριστοτέλης έλεγε ότι «τα παιδιά πρέπει να διδάσκονται χρήσιμα και αναγκαία πράγματα».

Η εκπαίδευση πρέπει να συνδέεται με τις δραστηριότητες και τις επιτεύξεις του ατόμου με άλλα λόγια η διδασκαλία των επιστημών στα παιδιά πρέπει να αρχίζει από πολύ νωρίς από το νηπιαγωγείο.

Τα μικρά παιδιά παρατηρούν τον κόσμο ο οποίος του επιβάλλει και περιμένουν απάντηση στις απορίες τους. Το παιδί από την φύση του είναι περίεργο και συγκινείται περισσότερο από τα πράγματα που είναι ζωντανά , κινούνται , αναπτύσσονται και διαφοροποιούνται. Έτσι , παρατηρεί τα άλλα άτομα , τα ζώα και τα φυτά. Μαθαίνει να τα ταξινομεί και προσπαθεί να κάνει απλά πειράματα. Στην ηλικία αυτή η εκπαιδευτική αγωγή δε χρειάζεται αναλυτικό πρόγραμμα ,ούτε καμιά επίσημη επιστημονική διαδικασία, εκτός από ένα απλό λεξιλόγιο μερικών όρων των επιστημών. Η μέθοδος διδασκαλίας η οποία κυρίως χρησιμοποιείται στην ηλικία αυτή είναι η παρατήρηση και η περιγραφή , γιατί το μικρό παιδί κατευθύνεται από τα ενδιαφέροντα και το περιβάλλον μέσα στο οποίο βρίσκεται.

Στο Γυμνάσιο , δηλαδή σε ηλικία 11 και 15 ετών , το παιδί ενδιαφέρεται περισσότερο για τη γενικότερη αξία της εκπαίδευσης. Ακόμα όμως σκέπτεται διαισθητικά ή ενστικτωδώς και δεν μπορεί συνήθως να καταλάβει θεωρητικές έννοιες οι οποίες είναι πολύ αφηρημένες. Τα ενδιαφέροντα του παιδιού στην ηλικία αυτή είναι πολλά και διάφορα. Θέλει να γνωρίζει πώς πετάει το αεροπλάνο , πώς κινείται το αυτοκίνητο , πώς λειτουργεί η τηλεόραση κτλ. Οι διδάσκοντες πρέπει να δέχονται την περιέργειά τους και να την εκμεταλλεύονται σε μεγάλο βαθμό μέσα στο πρόγραμμα των μαθητών στο Γυμνάσιο.

Στο Λύκειο το παιδί μπορεί να διδαχθεί περισσότερο μεθοδικά και επιστημονικά τα διάφορα μαθήματα , έτσι ώστε να αναπτυχθούν σ' αυτό οι διαφορές πνευματικές του ικανότητες και δεξιότητες.

Γενικότερα , οι στόχοι του προγράμματος εκπαίδευσης των μαθητών είναι:

1. να αποκτούν οι μαθητές γνώσεις πάνω σε βασικές έννοιες , αρχές , νόμους και θεωρίες ,
2. να μπορούν να χρησιμοποιούν τις κατάλληλες διαδικασίες που επιβάλλεται να εφαρμοστούν για τη επίλυση των προβλημάτων , την επιλογή της σωστής λύσης κλπ ,
3. να καταλαβαίνουν τη φύση της επιστημονικής διαδικασίας.
4. να αντιλαμβάνονται τη σχέση που υπάρχει μεταξύ αυτών και της κοινωνίας,
5. να αναπτύσσουν τις επιστημονικές τους γνώσεις αλλά και τεχνικές δεξιότητες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη επιστήμη έτσι ώστε να μπορούν να λειτουργήσουν αποτελεσματικά μέσα στο επάγγελμα τους και σε άλλες δραστηριότητες και ρόλους που θα τους επιβληθεί από την κοινωνική πραγματικότητα ,
6. να μπορούν να συμπεριφέροντε σωστά και να εκτιμούν τις αξίες που χρειάζονται σε μια ελεύθερη κοινωνία και
7. να αναπτύσσουν ενδιαφέροντα για μια πιο άνετη και ευχάριστη ζωή.

2.Ορισμός της εκπαίδευσης.

Το μέλλον μιας χώρας εξαρτάται από το εκπαιδευτικό του σύστημα. Η εκπαίδευση προσδιορίζει το επίπεδο της ευημερίας, της ψυχικής υγείας και της ασφάλειας των ατόμων. Από την ποιότητα των αποφοίτων του εκπαιδευτικού μας συστήματος θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό η επιτυχία και η ανάπτυξη των επιχειρήσεων και των οργανισμών.

Η εκπαίδευση επομένως είναι η διαδικασία η οποία προσπαθεί να αξιοποιήσει ό, τι καλύτερο έχει μέσα του το παιδί , με στόχο να διαμορφώσει μια ισορροπημένη προσωπικότητα , συναισθηματικά σταθερή , με ήθος , με σωματική υγεία , αποτελεσματική και χρήσιμη στην κοινωνία και με επαγγελματικές ικανότητες και δεξιότητες.

3.Κυρια χαρακτηριστικά της Εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση διακρίνεται από τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- Η εκπαίδευση είναι διπολική και τριπολική διαδικασία ,
- Η εκπαίδευση είναι διαδικασία μαθητο – κεντρική ,
- Η εκπαίδευση είναι επίσημη καθώς επίσης και ανεπίσημη διαδικασία ,
- Η εκπαίδευση είναι μια ψυχολογική διαδικασία ,
- Η εκπαίδευση είναι μια κοινωνική διαδικασία ,
- Η εκπαίδευση είναι μια μακροχρόνια διαδικασία ,
- Η εκπαίδευση είναι κάτι παραπάνω από μια διδασκαλία ,
- Η εκπαίδευση είναι κάτι παραπάνω από μια απλή μετάδοση πληροφοριών ,
- Η εκπαίδευση είναι η ανάπτυξη γνώσεων , δεξιοτήτων και συμπεριφορών του ατόμου.

4.Τι περιμένουμε από την εκπαίδευση.

Ο μαθητής αποτελεί το βασικό πελάτη του εκπαιδευτικού συστήματος . Με την εκπαίδευση που θα πάρει θα ζήσει σε όλη του τη ζωή. Οι γονείς πληρώνουν για να πάρουν τα παιδιά τους τη σωστή εκπαίδευση , οι εργοδότες τούς εμπιστεύονται για να τους προσλάβουν στον οργανισμό τους και η κοινωνία γενικότερα περιμένει απ 'αυτού στους μαθητές να συμβάλουν στη γενική ανάπτυξη και ευημερία αυτής.

Η εκπαίδευση στα σχολεία πρέπει να μπορεί να:

- Προσφέρει τη θεωρητική και την πρακτική γνώση στους μαθητές ,
- Αναπτύξει το «know-how» στους μαθητές ,ώστε να μπορούν να εφαρμόσουν τη γνώση στην πράξη ,
- Αναπτύξει τη κριτική σκέψη η οποία είναι η ικανότητα του μαθητή να διακρίνει αυτό που είναι σπουδαίο από αυτό που δεν είναι ,
- Καλλιεργήσει στοιχεία του χαρακτήρα του μαθητή , όπως για παράδειγμα τη τιμιότητα ,την εμπιστοσύνη , την πρωτοβουλία, τη συνεργασία την ικανότητα να εργάζεται ομαδικά , την αυτογνωσία κλπ.

5.Ορισμός της διδασκαλίας

Η διδασκαλία αποτελεί το στοιχειώδες μέρος της εκπαίδευσης. Η βασική της λειτουργία είναι να μεταδώσει τη γνώση και να αναπτύξει την κατανόηση και τις δεξιότητες στο μαθητή.

Φιλόσοφοι και παιδαγωγοί έδωσαν διαφορετικούς ορισμούς για τη διδασκαλία . Παραθέτουμε παρακάτω μερικούς από αυτούς.

A.Einstein (1950): Η μεγάλη τέχνη της διδασκαλίας είναι να ξυπνήσει μέσα στο άτομο τη χαρά της δημιουργίας, της έκφρασης και της γνώσης.

G.Galileo (1652): Δεν μπορείς να διδάξεις στο άτομο κάτι, μπορείς όμως να το βοηθήσεις να το βρει μόνο του.

Burton (1963): Η διδασκαλία είναι το ερέθισμα, η καθοδήγηση και η ενθάρρυνση της μάθησης.

John Dewey (1952): Θα μπορούσε να πει κάποιος ότι δίδαξε, χωρίς όμως κανένας να έχει μάθει.

N.Gage (1962): Η διδασκαλία είναι μια μορφή διαπροσωπικών επιρροών η οποία έχει ως σκοπό την αλλαγή της συμπεριφοράς του άλλου προσώπου.

B.Smith (1963): Η διαδικασία της διδασκαλίας περιέχει τρία στοιχεία.

- Η διδασκαλία είναι ένα σύστημα ενεργειών.
- Η διδασκαλία είναι ενέργεια η οποία κατευθύνεται σ' ένα σκοπό.
- Η διδασκαλία συντελείτε σ' ένα περιβάλλον στο οποίο ο διδάσκων έχει να αντιμετωπίσει δύο διαφορετικούς παράγοντες. Αυτούς που δεν ελέγχει , όπως, για παράδειγμα ,ο τρόπος υποβολής των ερωτήσεων.

Βεβαίως , υπάρχει διαφορά μεταξύ διδασκαλίας και μάθησης .

Διδασκαλία πραγματοποιείται, όταν ο διδάσκων δείχνει στο μαθητή με ποιο τρόπο μπορεί να επιλύσει ένα πρόβλημα.

Μάθηση γίνεται , όταν ο μαθητής μπορεί να επιλύσει μόνος του το δικό του πρόβλημα.

Μάθηση γίνεται , όταν υπάρχει αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεργασία διδασκόντων - μαθητών μέσα στην τάξη και όχι φόβος και αυταρχισμός . Η βασική αρχή μάθησης είναι

ότι τα άτομα μαθαίνουν καλύτερα ,όταν αισθάνονται την ανάγκη να γνωρίζουν πράγματα.

Ύστερα από τα παραπάνω , ο διδάσκων πρέπει να μπορεί να απαντήσει στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. **Ποιος πρόκειται να διδάξει ;** Ο διδάσκων θα διδάξει και πρέπει να κατανοήσει τον εαυτό του , τις αδυναμίες του και τις δυνατότητες του.
2. **Σε ποιον θα διδάξει;** Στο μαθητή θα διδάξει και πρέπει να κατανοήσει τις ικανότητές του , τάξη συμπεριφορά του και τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ των μαθητών στην τάξη.
3. **Γιατί διδάσκει;** Ο διδάσκων πρέπει να κατανοήσει το σκοπό της εκπαίδευσης και παράλληλα ότι είναι υπεύθυνος να αναπτύξει ισορροπημένες προσωπικότητες, ηθικές και κοινωνικά αποτελεσματικές.
4. **Που θα διδάξει;** Πρέπει να έχει μια γενική θεώρηση του χώρου.
5. **Τι θα διδάξει ;** Ο διδάσκων πρέπει να γνωρίζει καλά το αντικείμενο του.
6. **Πώς θα διδάξει ;** Πρέπει να γνωρίζει να χρησιμοποιεί τη νέα μεθοδολογία - τεχνική διδασκαλίας – μάθησης .έτσι ώστε να κάνει τη διδασκαλία του αποτελεσματική και παράλληλα να εμπνέει τους μαθητές.
7. **Πότε διδάσκει;** Ο διδάσκων πρέπει να αναπτύξει τα κίνητρα του μαθητή για μάθηση.

6.Στοιχεία καλής διδασκαλίας.

Παρακάτω δίδονται ορισμένα στοιχεία-ενδείξεις τα οποία συνθέτουν μια καλή διδασκαλία.

1. Η καλή διδασκαλία αναγνωρίζει τις ατομικές διαφορές των μαθητών. Θεωρεί κάθε παιδί ως μια ξεχωριστή προσωπικότητα.
2. Η καλή διδασκαλία προκαλεί τον μαθητή να πραγματοποιήσει στην πράξη αυτά που έμαθε.
3. Η καλή διδασκαλία δίνει τη δυνατότητα στο μαθητή να δραστηριοποιηθεί. Τον κάνει ενεργό μέρος της διαδικασίας και όχι παθητικό.
4. Η καλή διδασκαλία παρακινεί το μαθητή για μάθηση.

5. Η καλή διδασκαλία δημιουργεί ένα περιβάλλον αποδοχής , συμπαθείς και κατανόησης.
6. Η καλή διδασκαλία ελαττώνει το χάσμα της απόστασης ανάμεσα στο διδάσκοντα και το μαθητή.
7. Η καλή διδασκαλία προσαρμόζει τη μυθολογία της στις συνθήκες της τάξης.
8. Η καλή διδασκαλία είναι μια ευεργετική και ζωντανή διαδικασία η οποία αναζητά τη συνεργασία με το μαθητή.
9. Η καλή διδασκαλία δημιουργεί ένα φιλικό και ευχάριστο περιβάλλον μάθησης.
10. Η καλή διδασκαλία έχει ένα προσεκτικό και ευέλικτο προγραμματισμό του μαθήματος.
11. Η καλή διδασκαλία είναι δημοκρατική , σέβεται την ιδιαιτερότητα και την ατομικότητα του μαθητή.
12. Η καλή διδασκαλία βοηθάει το μαθητή να προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον.
13. Η καλή διδασκαλία βοηθάει το μαθητή να προσαρμοστεί στο σχολικό περιβάλλον.
14. Η καλή διδασκαλία παρακολουθεί την πρόοδο , πράγμα που σημαίνει ότι ο διδάσκων συνεχώς ενημερώνεται για τις νέες εξελίξεις της επιστήμης του.
15. Η καλή διδασκαλία βοηθάει στην ανάπτυξη της συναισθηματικής σταθερότητας του μαθητή.
16. Η καλή διδασκαλία είναι συγχρόνως διαγνωστική και θεραπευτική.
17. Η καλή διδασκαλία δέχεται την ανατροφοδότηση , η οποία βοηθάει το διδάσκοντα να βελτιώσει τη διδασκαλία του.
18. Η καλή διδασκαλία αναγνωρίζει και δέχεται την επιβράβευση του μαθητή , η οποία τον παρακινεί να εργαστεί περισσότερο.

7. Δομή της διδασκαλίας.

Η δομή της διδασκαλίας αποτελείται από τρεις μεταβλητές , οι οποίες αλληλεπιδρούν στη διαδικασία της διδασκαλίας.

Αυτές είναι:

- Ο διδάσκων ως ανεξάρτητη μεταβλητή,
- Οι μαθητές ως εξαρτημένες μεταβλητές,
- Το περιεχόμενο του μαθήματος και οι μέθοδοι παρουσίασης ως ενδιάμεσες μεταβλητές .

8. Λειτουργίες των μεταβλητών.

Οι δύο μεταβλητές (διδάσκων και μαθητές) πραγματοποιούν τρεις λειτουργίες :

1. **Τη διαγνωστική.** Αυτή η λειτουργία περιλαμβάνει τη διάγνωση της υπάρχουσας κατάστασης ,τη διατύπωση των στόχων , την ανάλυση των εκπαιδευτικών και περιβαλλοντικών διευκολύνσεων και τη διατύπωση των αδυναμιών και δυνατοτήτων των μαθητών.
2. **Την περιγραφική.** Αυτή η λειτουργία περιλαμβάνει την επιλογή του περιεχομένου ,τις μεθόδους διδασκαλίας ,τα μέσα και την προσπάθεια ανάπτυξης της συνεργασίας με τους μαθητές.
3. **Την αξιολόγηση.** Αυτή η λειτουργία περιλαμβάνει την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών και τη ανατροφοδότηση.

9. Να υπάρχουν αρχεία πληροφοριών για τους μαθητές .

Όπως ο γιατρός χρησιμοποιεί το αρχείο του ασθενούς για να κάνει την τελική διάγνωση , το ίδιο και ο διδάσκων πρέπει να χρησιμοποιεί το δικό του αρχείο για τους μαθητές. Οι πληροφορίες που έχει για κάθε μαθητή θα τον βοηθήσουν να κάνει σωστότερο προγραμματισμό του μαθήματος.

Οι πληροφορίες στο αρχείο των μαθητών μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Την βαθμολογία την οποία πήρε ο μαθητής κατά την διάρκεια της εκπαίδευσης του ,
- Τη βαθμολογία στο τεστ νοημοσύνης στις διάφορες τάξεις,
- Τη βαθμολογία στα διάφορα μαθήματα για τις προηγούμενες τάξεις ,

- Τις επαγγελματικές προτιμήσεις ,
- Πληροφορίες από τους διδάσκοντες και διευθυντές σχετικά με τα προβλήματα της κοινωνικής προσαρμογής του μαθητή ,
- Πληροφορίες από τα άλλα σχολεία που πέρασε.

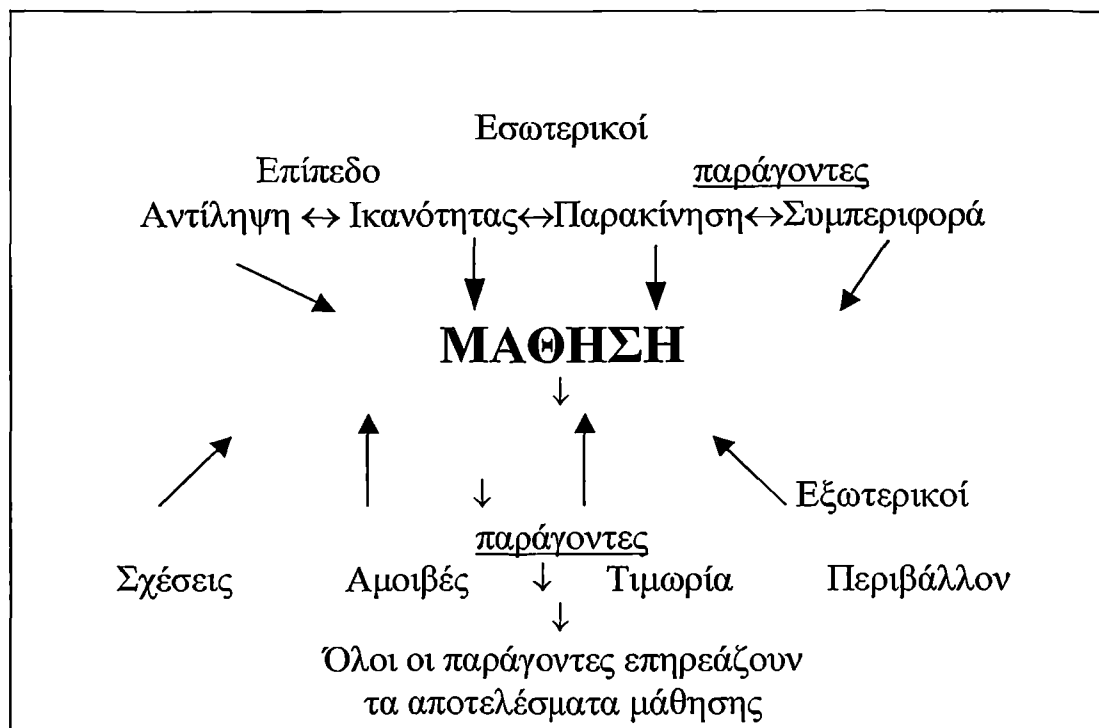
Τα αρχεία αυτά φυλάσσονται στο γραφείο της οδηγητικής και συμβουλευτικής που πρέπει να έχει κάθε σχολείο.

10. Η διαδικασία της μάθησης.

Η μάθηση συνδέει το άτομο με το κοινωνικό κόσμο και είναι συγχρόνως μια προσωπική και μια κοινωνική εμπειρία.

Η διαδικασία της μάθησης απεικονίζεται στο παρακάτω σχήμα:

Η μάθηση είναι μια φυσική και αυθόρμητη διαδικασία ,η οποία μπορεί να παρατηρηθεί:

- Στο παιχνίδι των νέων παιδιών τα οποία μιμούνται και διαμορφώνουν τη συμπεριφορά τους ,
- Στη σχέση γονέων - παιδιών και
- Σε ποιο οργανισμό.

11.Στοιχεία της μάθησης.

Τα στοιχεία της μάθησης συγκεντρώνονται στις παρακάτω ερωτήσεις με τις απαντήσεις τους.

1. **Ποιος μαθαίνει;** Το παιδί μαθαίνει το οποίο πρέπει να παίζει παράλληλα έναν ενεργό ρόλο στη διαδικασία της μάθησης.
2. **Από ποιόν μαθαίνει;** Μαθαίνει από το δάσκαλο, τα βιβλία τα οποία πρέπει να είναι ποιοτικά άριστα και από το περιβάλλον.
3. **Γιατί μαθαίνει;** Μαθαίνει για να εκπληρώσει κάποιους σκοπούς . Οι σκοποί μάθησης πρέπει να διακρίνονται για τη σαφήνεια τους.
4. **Τι μαθαίνει;** Αποκτά γνώσεις , δεξιότητες και διαμορφώνει στοιχεία του χαρακτήρα του.
5. **Πώς μαθαίνει;** Με τη χρησιμοποίηση μεθόδων και τεχνικών μάθησης .
6. **Πότε μαθαίνει;** Όταν υπάρχουν κατάλληλες τεχνικές παρακίνησης .
7. **Πού μαθαίνει;** Μαθαίνει στην τάξη, στο παιχνίδι, στην γειτονία και αλλού.

12.Ποια χαρακτηριστικά επηρεάζουν τη μάθηση του ατόμου.

Τα χαρακτηριστικά τα οποία επηρεάζουν τη μάθηση του ατόμου είναι :

- Τα άτομα (παιδιά)έχουν μια φυσική κλίση για μάθηση.

Αυτός είναι βασικός παράγων ο οποίος επηρεάζει την εκπαίδευση των ατόμων , γιατί προσδιορίζει τη φύση της διδασκαλίας και μάθησης από τα πρώτα χρόνια που το παιδί πηγαίνει στο σχολείο.

Ο σκοπός του εκπαιδευτικού είναι να διατηρήσει ζωντανή αυτή τη δίψα για μάθηση την οποία έχει το παιδί από τη μικρή ηλικία . Το περιεχόμενο της ύλης το οποίο θα διδάξει πρέπει να είναι χρήσιμο στη ζωή του.

Βεβαίως , ο τρόπος με το οποίο τα παιδιά αναπτύσσουν τις ικανότητές τους διαφέρει από άτομο σε άτομο.

- Τα άτομα (παιδιά) χρειάζονται φυσική και κοινωνική υποστήριξη.

Είναι φανερό ότι η στέρηση από το παιδί της φυσικής και κοινωνικής υποστήριξης καταστρέφει τη δυνατότητα ανάπτυξης του παιδιού. Η φτώχεια είναι μια από τις κύριες αιτίες της στέρησης, η οποία δημιουργεί προβλήματα στη μάθηση.

- Οι διαφορές στην κουλτούρα και τη γλώσσα επηρεάζουν τη μάθηση.

Αυτό συμβαίνει, γιατί τα άτομα γενικά αντιμετωπίζουν διαφορετικά την πραγματικότητα, έχουν διαφορετικές παραδόσεις, έχουν διαφορετικές πεποιθήσεις και πιστεύω και αποδίδουν διαφορετική αξία στα διάφορα πράγματα.

Η έρευνα έδειξε ότι τα παιδιά μαθαίνουν και αναπτύσσουν καλύτερα τις δεξιότητες τους, όταν το περιβάλλον μάθησης και το στυλ διδασκαλίας των εκπαιδευτικών είναι υποστηρικτικό.

- Η νέα μάθηση δομείται πάνω στην προηγούμενη μάθηση.

Η έρευνα έχει δείξει ότι για να αποκτήσει ο μαθητής τη νέα γνώση και τις δεξιότητες, πρέπει να τις ενσωματώσει με την προηγούμενη γνώση. Πρέπει δηλαδή να γίνει σύνθεση με την παλαιά γνώση.

- Να υπάρχει καλή σχέση ανάμεσα στο διδάσκοντα και τους μαθητές.

Ο ρόλος του διδάσκοντος είναι κρίσιμος. Όσα περισσότερα γνωρίζει για το χαρακτήρα του μαθητή, για τους τρόπους με τους οποίους μαθαίνουν τα παιδιά και για τους τρόπους υποστήριξης της μάθησης τους, τόσο καλύτερα και αποτελεσματικότερα μαθαίνει τα παιδιά. Τα παιδιά μαθαίνουν καλύτερα, όταν οι γονείς και οι δάσκαλοι ή οι καθηγητές ενδιαφέρονται γι' αυτά και τους ανταμείβουν με αγάπη, προσοχή και ενδιαφέρον γι' αυτά που κάνουν.

- Να υπάρχει αποτελεσματικό περιβάλλον μάθησης.

Να υπάρχει ένα περιβάλλον μάθησης μέσα το οποίο ο μαθητής να αισθάνεται ότι ενδιαφέρονται γι' αυτόν και ότι υπάρχει η επιθυμία και η διάθεση για ποιοτική εκπαίδευση.

Ενδιαφέρον σημαίνει καθοδήγηση και παροχή κοινωνικής και συναισθηματικής υποστήριξης εκπαίδευση σημαίνει να υπάρχει παρακίνηση και στήριξη.

Τέλος, το αποτελεσματικό περιβάλλον μάθησης πρέπει να δίνει προσοχή στις ατομικές διαφορές των μαθητών επίσης πρέπει να διαθέτει ικανούς δασκάλους ή καθηγητές οι οποίοι να έχουν παράλληλα και παιδαγωγική κατάρτιση.

Αποτελέσματα-Συμπεράσματα ερευνών:

Οι Burns και άλλοι έδειξαν ότι η κατανόηση του μαθήματος σε μια διδασκαλία η οποία είχε συνοχή και αλληλουχία ιδεών νέων και παλαιών ήταν αποτελεσματικότερη από αυτή που απλό έδινε γνώσεις. Θεωρούν δηλαδή ότι πρέπει να δίνεται έμφαση στη διαδικασία της αλληλεπίδρασης μεταξύ δασκάλων , μαθητών και αντικειμένων μάθησης.

Η κατανόηση επιτυγχάνεται , όταν οι μαθητές μπορούν να σχηματίσουν ένα σύνολο αποτελούμενο από πολύ μικρές ποσότητες νέων πληροφοριών με τις παλαιές που ανακαλούν στη μνήμη τους. Οι μαθητές πρέπει να γνωρίζουν τι μπορούν να κάνουν στην πράξη με τις πληροφορίες που αποκτούν και γιατί το κάνουν. Κατά το Burns οι διδάσκοντες πρέπει να αφιερώνουν χρόνο στη διαδικασία της ομαδικής συζήτησης. Να επιτρέπουν στους μαθητές να κάνουν ερωτήσεις και να επιβραβεύουν τις προσπάθειες τους για την κατανόηση του μαθήματος . Στην συνέχεια αυτή η απόδοση των μαθητών είναι μεγάλη και η εφαρμοζόμενη μέθοδος είναι η μέθοδος του έργου (project , method).

Δάσκαλοι ή καθηγητές οι οποίοι δεν ενδιαφέρονται για την κατανόηση του μαθήματος από τους μαθητές , διδάσκουν την απομνημόνευση γεγονότων , κανόνων και διάφορες θεωρητικές διαδικασίες τη μέθοδο αυτή της απομνημόνευσης εννοιών και γεγονότων προτιμούν μαθητές οι οποίοι έχουν στόχους στη χαμηλή περιοχή της γνωστικής ανάπτυξης του Bloom, ενώ αυτοί που έχουν υψηλούς στόχους τείνουν να προτιμούν τη μέθοδο της συνοχής και αλληλουχίας των ιδεών.

Στην προσπάθειά μου να βρω και κάποιο άλλο βιβλίο που να έχει σχέση με το θέμα μου ,μου σύστησαν το βιβλίο του Jean-Manuel De Queiroz «Το σχολείο & οι κοινωνιολογίες του» το οποίο αναφέρει τα εξής :

«Σχολείο σημαίνει «παιδαγωγική σχέση».

Δεν υπάρχει με τη στενή έννοια , παιδαγωγική παρά μόνο εκεί όπου υπάρχει «παιδική ηλικία». Πράγματι παντού όπου ζουν ομάδες ανθρώπων , ζουν παιδιά. Όμως η ίδια η «παιδική ηλικία» δεν είναι κάτι φυσικό : δεν πρόκειται παρά μόνο μέσω μιας πολύ πρόσφατης πολιτισμικής ερμηνείας των πρώτων χρόνων της ζωής. Στο παρελθόν δεν υπήρχε καθόλου παιδική ηλικία. Η παιδαγωγική σχέση είναι μια καινοφανής μορφή κοινωνικής σχέσης ανάμεσα σε ένα δάσκαλο και τους μαθητές του. Τα προγενέστερα σχολεία δε διακρίνονται για την ομοιογένεια τους ούτε ηλικιακά (βρίσκουμε εκεί αναμειγμένα παιδιά και νέους ενήλικες) , ούτε χωροτακτικά (οι χώροι εκπαίδευσης δεν είναι ακόμα κλειστοί και καλά διαχωρισμένοι από τους «έξω») , ούτε κυρίως από τον τρόπο εκπαίδευσης. Αυτό που εμφανίζεται για πρώτη φορά στις ευρωπαϊκές πόλεις του 17ου αιώνα, είναι αυτή η πρωτότυπη σχέση που επιτρέπει να μιλάμε πραγματικά για «σχολική μορφή», για «αληθινό σχολείο» .

Η παιδαγωγική σχέση αυτονομείται σε σχέση με τις άλλες κοινωνικές σχέσεις και ο δάσκαλος δεν είναι πια ένας τεχνίτης που μεταβιβάζει πρακτικές γνώσεις σε ένα νέο. Για μεγάλο χρονικό διάστημα στις πόλεις οι δάσκαλοι-συγγραφείς αντιστέκονται στην

παρέισφρηση των σχολικών δασκάλων. Παντού, στην επονομαζόμενη αρχαία κοινωνία , η μάθηση συντελείτε με το να «βλέπεις πώς γίνεται κάτι» και «εξ ακοής».

Το σχολείο στον αντίποδα του πρακτικού τρόπου κοινωνικοποίησης.

Το να κοινωνικοποιείται κανείς, πρακτικά σημαίνει να κοινωνικοποιείται άμεσα, μαθαίνοντας από την καθημερινή ζωή και με τη μίμηση. Μαθαίνει κανείς πρακτικές γνώσεις , που δε χωρίζονται από τις πράξεις όπου εφαρμόζονται.

Η δημιουργία του σχολείου δεν είναι ευθύγραμμη .

Η απαρχή του σχολείου δεν προσδιορίζεται κατά τρόπο απόλυτο, γιατί η σχολική μορφή δεν εγκαθιδρύεται ούτε άμεσα ούτε ταυτόχρονα στις διάφορες πόλεις όπου εμφανίζεται και όταν λέμε «στα μέσα του 17^{ου} αιώνα» πλησιάζουμε το μέγιστο της δυνατής ακρίβειας.

Όπως κάθε νέα κοινωνική μορφή , το σχολείο επωφελείται από καινοτομίες που προηγήθηκαν , από χώρους όπου αναπτύχθηκαν πρακτικές οι οποίες συγχωνευμένες θα δώσουν ώθηση στη σχολική μορφή. Δημιουργούνται έτσι αστικά σχολεία που τα χρησιμοποιούσε η αριστοκρατία από το 15^ο αιώνα. Πρόκειται για την αρχή ή το προοίμιο του «αληθινού σχολείου», το οποίο δε θα είναι άλλο από το σχολείο των Ιησουϊτών (οικοτροφείο, καθαρά διαχωρισμένο από τον «κόσμο», όπου η σχολική τάξη και η ηλικιακή ομάδα συμπίπτουν).

Τα αλληλοδιδασκτικά σχολεία που εμφανίζονται το 1815 και θα διατηρηθούν για μισό αιώνα είναι σαφώς μικρότερης διάρκειας από τους δύο αιώνες των σχολείων των μοναχών. Παίζουν εντούτοις σημαντικό ρόλο στο βαθμό που βοηθούν στη μετάβαση από τον επιβαλλόμενο κανόνα στον κανόνα που κατανοείται και γίνεται αποδεκτός: «δεν μαθαίνει κανείς τίποτα χωρίς εξήγηση ,κάντε το μαθητή να παρατηρεί τα πράγματα σε όλες του τις διαστάσεις αντί να τον παραγεμίζετε με λέξεις , διατηρήστε την ενεργητικότητα του νου , αντικαταστήστε την εντολή με το κίνητρο , οι τιμωρίες πρέπει να διευκολύνουν το παιδί στη συμπεριφορά του, ζητήστε τη συνεργασία του , αυτές είναι οι μέθοδοι που θα πρέπει να χρησιμοποιήσει ο νέος δάσκαλος.

Μια σημαντική διακοπή σε αυτή τη «μακρά διαδικασία εγκλεισμού των παιδιών η οποία ονομάζεται σχολειοποίηση», τοποθετείται στα τέλη της δεκαετίας του '50 και κατά την διάρκεια της δεκαετίας του '60.

Ξεκινάμε από μια στοιχειώδη εκπαίδευση της μάζας των ανθρώπων που ξεκίνησε το 17^ο αιώνα (τα μικρά αστικά σχολεία απευθύνονται επίσης στα παιδιά του λαού), σχηματοποιήθηκε και ενδυναμώθηκε με τους νόμους του Jules Ferry το 1880-1882 (αφού αυτοί οι νόμοι κάνουν το σχολείο υποχρεωτικό) και ολοκληρώθηκε στα μέσα του 20^{ου} αιώνα, με μια μαζική δευτεροβάθμια εκπαίδευση ,μέσω ενός δυαδικού σχολικού δικτύου (το δημοτικό και το «ανώτερο δημοτικό» για το λαό , το Λύκειο που περιλαμβάνει και το «μικρό σχολείο» για τους λίγους),για να καταλήξουμε σε ένα ενιαίο διαβαθμισμένο σχολείο.

Το σημαντικό όμως δεν είναι ο συγκεκριμένος ποσοτικός εκδημοκρατισμός , αλλά και τα αποτελέσματά του. Η μαζική είσοδος του λαϊκού κοινού στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο σηματοδοτεί την ανατροπή της θέσης που κατείχε το σχολείο: έκτοτε , έχουμε να κάνουμε με μια κοινωνία όπου ο τρόπος της σχολικής Κοινωνικοποίησης κυριαρχεί .Το

αντικείμενο της Κοινωνιολογίας της Εκπαίδευσης γεννιέται την ίδια στιγμή. Πρόκειται περισσότερο γι' αυτή την αληθινή σχολική επανάσταση και τις συνέπειές της λιγότερο για το σχολείο γενικά: πρόκειται για ένα σχολείο που ενοποιείται γύρω από το ενιαίο Γυμνάσιο ,αλλά που λειτουργεί δύσκολα ,λόγω της ετερογένειας του κοινού του, ένα σχολείο του οποίου η επέκταση αφήνει ελπίδες για μια επιταχυνόμενη ισότητα ευκαιριών.

Οι μηχανισμοί της Σχολικής Επιλογής.

Το σχολείο επιλέγει τους μαθητές, συγκεκριμένα: ο σχολικός χώρος είναι ο τόπος μιας επιλογής , ο χρόνος της σχολικής φοίτησης είναι ένας χρόνος επιλογής. Να λοιπόν το κοινωνιολογικό κέντρο του αινίγματος: πώς ιεραρχημένες διαφορές (άρα ανισότητες) εξωσχολικής προέλευσης, μεταμορφώνονται σε ιεραρχημένες διαφορές (άρα: σε ανισότητες) καθαρά σχολικής μορφής;

Αυτή η ερώτηση δέχεται δύο μεγάλες κατηγορίες απάντησης. Σύμφωνα με τη μια: ο θεσμός δε φταίει σε τίποτα, δεν είναι παρά το κομβικό σημείο αναφοράς , η επίκληση της συνέπειας της πολιτισμικής κληρονομιάς και η ελαχιστοποίηση της επιβολής, αυτής της σκοτεινής που κατασκευάζει τους ανθρώπους. Αρκεί να καταλάβει κανείς τις «πραγματικές αιτίες» που οδηγούν τις οικογένειες και τους μαθητές στη μια ή στην άλλη επιλογή (τις οποίες χειρίζονται στην κοινωνική διαστρωμάτωση που προϋπάρχει της σχολικής φοίτησης. Σύμφωνα με τη δεύτερη , αντίθετα , διαβεβαιώνεται ότι το σχολείο είναι, με κάποιο τρόπο, στενά συνδεδεμένο με την κατανομή σε κοινωνικές τάξεις. Με κάποιο τρόπο η λειτουργία του έχει να κάνει με την κυριαρχία κάποιων κοινωνικών ομάδων πάνω σε άλλες: η σχολική κουλτούρα δεν είναι ουδέτερη . Ενεργεί πάνω στις κοινωνικές ανισότητες για να τις μετατρέψει σε σχολικές.

Με ποιο τρόπο λειτουργεί το σχολείο.

Η σχολική κουλτούρα.

Η σχολική κουλτούρα θεωρείται προφανής και απολαμβάνει ένα είδος φυσικής νομιμότητας. Όμως είναι δυνατό να αποδείξει ότι αυτή είναι σχετική ,προϊόν μιας κοινωνικό-ιστορικής κατασκευής, ή ακόμη, χρησιμοποιώντας τον όρο Bourdieu-Passeron, ότι είναι ένα «πολιτισμικό αυθαίρετο». Το αυθαίρετο παραπέμπει σε δύο σημασίες. Κατ' αρχήν , σε αντίθεση με την «αναγκαιότητα», σχετίζεται με τη σχετικότητα κάθε σχολικής γνώσης: εξαρτάται πάντα από την κουλτούρα μιας κοινωνικής ομάδας σε μια δεδομένη χρονική στιγμή , και παραμένει διάχυτα περιστασιακό. Έπειτα, με μια περισσότερο πολιτική έννοια (όπως όταν αναφέρεται κανείς στο «αυθαίρετο»της εξουσίας) παραπέμπει στην κοινωνική ιεραρχία και την κυριαρχία κάποιων κοινωνικών ομάδων πάνω σε άλλες.

Durkheim: ο πρόδρομος

Ο Durkheim είναι ο πρώτος που συγκρότησε τη σχολική κουλτούρα σε κοινωνιολογικό αντικείμενο. Στο βιβλίο του *L'Évolution pédagogique en France*, που ήταν αποτέλεσμα ενός μαθήματος που διδασκόταν από το 1904 για μια δεκαετία και εκδόθηκε μετά το θάνατό του, αναλύει το εκπαιδευτικό σύστημα διαχρονικά και θεωρεί ότι τα εκπαιδευτικά ιδεώδη, όπως και τα προγράμματα που συγκροτούνται από αυτά, συνδέονται με το κοινωνικό σύστημα και τις αλλαγές του, είτε κοινωνικές είτε πολιτιστικές είναι αυτές.

Η πιο γενική του θέση είναι η επόμενη: το πέρασμα από μια σχολική κουλτούρα ενός θρησκευτικού και ηθικού πλαισίου σε ένα ρεαλιστικό ανθρωπισμό πολύ πιο ανοικτό στην επιστήμη αντιστοιχεί σε μια μεγάλη κίνηση λαϊκισμού, σε ένα «κοσμικό-γίγνεσθαι» της κοινωνίας και στην ανάπτυξη των αναγκών που γεννήθηκαν από τον καταμερισμό της εργασίας.

Όμως, ο Durkheim προσπαθεί να παρουσιάσει τις καθορίστηκες αιτίες της μορφής και του περιεχομένου της σχολειοποίησης σε κάθε εποχή. Έτσι, υπογραμμίζει τη σημασία της διαμόρφωσης μιας «ευγενικής» κοινωνίας, που μιμείται τα ήθη των εγγενών κατά την Αναγέννηση. Ο παιδαγωγικός ανθρωπισμός που κυριαρχεί στα προγράμματα των κολλεγίων είχε ως κυριότερο στόχο την «προετοιμασία του ανθρώπου εκείνης της ειδικής και περιχαρακωμένης κοινωνίας». (σ.238)

Αυτή η οπτική, που είναι ουσιαστικά «αριστοκρατική» δε συντελείτε παρά μόνο λόγω των σημαντικών οικονομικών μεταβολών: «Μέχρι τότε, η αστική τάξη δεν τολμούσε να σηκώσει τα μάτια προς τους ευγενείς, από τους οποίους αισθάνονταν ότι τη χώριζε μια άβυσσος και έβρισκε τελείως φυσικό να έχει μια ζωή τελείως διαφορετική. Αλλά τώρα που έγινε πλουσιότερη, που συμμετέχει δυναμικότερα, έγινε επίσης περισσότερο φιλόδοξη και προσπαθεί να μειώσει τις αποστάσεις. Μαντεύει κανείς εύκολα ότι μια τέτοια αλλαγή στον τρόπο αντίληψης της ζωής θα επέφερε επίσης αλλαγή στον τρόπο αντιμετώπισης της εκπαίδευσης και ότι η εκπαίδευση που προορισμό είχε την προετοιμασία ενός καλού τεχνίτη, αποκομμένη από τα μυστικά της διανόησης και της διεκδίκησης, δεν ήταν κατάλληλη να προετοιμάσει έναν κομψό ευγενή νεαρό, εύγλωττο, που γνωρίζει να στέκεται σε ένα σαλόνι, ικανό σε όλες τις τέχνες της κοινωνίας». (σσ.198-199).

Σε αυτή την πρώτη σειρά αιτιών προστίθεται μια δεύτερη: το τέλος μιας ομογενούς Ευρώπης, αυτοκρατορικής και χριστιανικής και τη συγκρότηση ξεχωριστών εθνικών οντοτήτων, αρκετά ισχυρών, που η καθεμία έχει «έναν ιδιαίτερο τρόπο σκέψης και αντίληψης, μια ιδιαίτερη ιδιοσυγκρασία, η οποία θέλει να βάλει τη δική της σφραγίδα στο σύστημα ιδεών, που μέχρι τότε ήταν αποδεκτό από τη μεγαλύτερη μερίδα πιστών». Η (θρησκευτική) Μεταρρύθμιση και ό, τι αυτή υπονοεί ως δικαίωμα στην εξέταση των δογμάτων ή στην αναθεώρησή τους, παίζει επίσης ρόλο στην παρακμή της σχολαστικής εκπαίδευσης.

Έτσι, στις οικονομικές και κοινωνικές ανατροπές πρέπει να ψάξει κανείς τις βαθιές ρίζες της «αλλαγής στο διανοητικό και ηθικό προσανατολισμό των ευρωπαϊών λαών». Αν συγκρατήσουμε τους σημαντικούς κρίκους της αλυσίδας που ενώνει κυκλικά την παραγωγή πλούτου, την κατάσταση των κοινωνικών τάξεων, την πολιτική οργάνωση και την «ουσία της συνείδησης απ' όπου όλα τα υπόλοιπα απορρέουν», μπορούμε να

καταλάβουμε ότι «το παιδαγωγικό κίνημα δεν ήταν παρά μια ιδιαίτερη μορφή αυτού του μεγάλου κοινωνικού κινήματος που ονομάστηκε ιστορικά ‘Αναγέννηση’».(σ.194)
Μπορούμε να διατυπώσουμε πάνω στην ανάλυση του Durkheim δύο παρατηρήσεις.
Πρώτον το σχολικό περιεχόμενο αναφέρεται σε μια «κοινωνική κατάσταση», μέσω μιας σειράς διαμεσολαβήσεων που συμβάλλουν στη συγκρότηση μιας «νοοτροπίας», αυτό που ο Durkheim ονομάζει «η ουσία συνείδησης» και σήμερα θα αποκαλείτο «νοητική δομή» και από την οποία απορρέουν όλα τα υπόλοιπα. Η διερεύνηση του ιστορικού και κοινωνικού ασυνείδητου, που είναι παρόν και δρα στα παιδαγωγικά προγράμματα, αποτελεί μια αληθινή πρόκληση. Δεύτερον, πρέπει να υπογραμμίσει κανείς την «τύφλωση» του Durkheim στο θέμα της κοινωνικής επιλογής στη σύγχρονη εκπαίδευση. Είναι όμως ξεκάθαρο ότι δεν αγνοεί τους δεσμούς που ενώνουν παιδαγωγική και ταξική κουλτούρα, αφού πάνω από τις διαφορές τους, όλα τα δόγματα και όλα τα εκπαιδευτικά μοντέλα της Αναγέννησης χαρακτηρίστηκαν ως μια «πολυτέλεια», ένας αισθητισμός που απευθυνόταν «στους γόνους μιας προνομιάς αριστοκρατίας, για τους οποίους δεν υπάρχουν οι μεγάλες δυσκολίες της ζωής».

Κοινωνιογλωσσολογία και σχολική επίδοση.

Γλώσσα και κοινωνικοποίηση.

Κανείς άλλος, περισσότερο από τον Basil Bernstein (και την ομάδα του Ινστιτούτο Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου του Λονδίνου), δε φώτισε τον τρόπο με τον οποίο η γλώσσα «διαπλέκεται» με το σχολικό θεσμό και ενέχεται ουσιαστικά στη διαφοροποίηση των μαθητών.

- Η βασική ιδέα που κατευθύνει παρατηρήσεις και πειρασμούς είναι η παρακάτω: δεν μπορεί κανείς να θεωρεί τη γλώσσα απλά ως μέσο επικοινωνίας που μπορεί να απομονωθεί από το κοινωνικό σύνολο. Το διακριτικό ιδίωμα κάθε ομάδας, ο τρόπος της να μιλάει, παραπέμπει σε ένα συνολικό τρόπο ύπαρξης, σε έναν τύπο σχέσης με την κοινωνική ζωή. Η ομιλία και οι χρήσεις της που συγκροτούν ένα σύστημα, δεν είναι τίποτα άλλο παρά μια «ιδιότητα της κοινωνικής δομής». Συνεπώς, το να μάθει κανείς να μιλά με τον ένα ή τον άλλο τρόπο αποτελεί ένα πραγματικό τρόπο κοινωνικοποίησης. Μέσα από αυτόν τον αδιαίρετα διανοητικό και συναισθηματικό τρόπο, το παιδί μαθαίνει αυτό που για το ίδιο και τους όμοιους του έχει νόημα και αξία. Διά μέσου της καθημερινής εγχάραξης του ειδικού κώδικα του περιβάλλοντός του, ο οποιοσδήποτε δε μαθαίνει μόνο μια μητρική γλώσσα, αλλά εσωτερικεύει την κοινωνική δομή, τη θέση που κατέχει μέσα σε αυτή και τον τρόπο με τον οποίο πρέπει να καταλάβει, δηλαδή τους ρόλους που πρέπει να παίζει μέσα σε αυτή: «Θα μπορούσε κανείς να ότι τα άτομα που μαθαίνουν τους κοινωνικούς τους ρόλους μέσω της επικοινωνίας».
- Αφού λοιπόν υπάρχει ένας ιδιαίτερος γραφικός χαρακτήρας για κάθε γραφή, υπάρχει κι ένα στυλ συλλογικής ομιλίας, ένα είδος νοητικής δομής, έτσι όπως αυτή κατανοείται από την ομάδα. Ο Bernstein αποκαλύπτει και διαχωρίζει δύο μεγάλα συστήματα ομιλίας: την επίσημη γλώσσα, αποκλειστικό προνόμιο των

μορφωμένων τάξεων ,μεσαίων και ανώτερων που αντιστοιχεί χοντρικά σε μια πεπαιδευμένη γλώσσα , και την κοινή γλώσσα (της οποίας, η εργατική τάξη, ιδίως το παραδοσιακότερο τμήμα της ,προσφέρει ένα χαρακτηριστικό δείγμα). Η πρωτοτυπία του Bernstein δεν έγκειται προφανώς σε αυτήν τη διαπίστωση : ο λιγότερο κοινωνιολόγος των γλωσσολόγων γνωρίζει καλά ότι μιλάμε διαφορετικά την ίδια γλώσσα σε ένα αστικό σαλόνι και σε ένα μπαρ της γειτονιάς. Το καινούργιο στοιχείο που εισάγει είναι ο χαρακτηρισμός αυτών των κοινωνικών ιδιωμάτων και ο συσχετισμός τους με τη σχολειοποίηση. Η επίσημη γλώσσα χαρακτηρίζεται από έναν επεξεργασμένο κώδικα. Κάτι που σημαίνει μικρή προβλεψιμότητα του λεξιλογίου και της συντακτικής οργάνωσης του λόγου. Αν μας δοθεί μια αντιπροσωπευτική σειρά διατυπώσεων ,είναι δύσκολο να υποψιαστούμε ή να προβλέψουμε αυτές που θα επιλέγουν και θα χρησιμοποιηθούν: ο «επίσημος» ομιλητής χρησιμοποιεί μια ομιλία ελάχιστα στερεότυπη και εξαιρετικά ευέλικτη , αντλώντας από της δυνατότητες της γραμματικής και του λεξιλογίου. Εκμεταλλεύεται στοιχεία μέσα από ένα μεγάλο φάσμα δυνατοτήτων. Η κοινή γλώσσα χαρακτηρίζεται από έναν περιορισμένο κώδικα , κάτι που δίνει , αντίθετα, μεγάλη προβλεψιμότητα στο λόγο: χρησιμοποιώντας στοιχεία από ένα περιορισμένο φάσμα επιλογών , ο λαϊκός ομιλητής κατασκευάζει ένα λόγο λιγότερο εξατομικευμένο.

- Αυτοί οι δύο κώδικες δεν λειτουργούν με τον ίδιο τύπο σχέσεων στην πραγματικότητα. Ο πρώτος ,καθολικός (και με αυτή την έννοια πιο αφηρημένος),εξαρτάται ελάχιστα από μια δεδομένη κατάσταση ενώ ο δεύτερος, ιδιαίτερος εξαρτάται στενά από το περιβάλλον. Έτσι ,αν, με αφορμή μια εικόνα, ζητήσει κανείς από τα παιδιά να φτιάξουν μια ιστορία ,αυτά που χειρίζονται τον επεξεργασμένο κώδικα διηγούνται μια αυτόνομη ιστορία ,που «στέκει».Η διήγηση αυτών που χειρίζονται τον περιορισμένο κώδικα δεν έχει μικρότερη συνοχή, αλλά απαιτεί, για να είναι κατανοητή , να έχει δει κανείς την εικόνα που χρησίμευσε ως βάση της διήγησης. Η κοινή ομιλία μένει προσηλωμένη στη συγκεκριμένη κατάσταση.

Αυτές οι διαφορές δεν είναι ανεξάρτητες από τους αντιθετικούς ορισμούς της κοινωνικής ταυτότητας των ανθρώπων. Η κοινή γλώσσα είναι για συγκεκριμένες καταστάσεις, αφού απευθύνεται πάντα σε μια κοινότητα που μοιράζεται κοινά βιώματα. Έτσι η διάφορες αναφορές του λόγου δεν έχουν ανάγκη από εξήγηση. Ο ομιλητής απευθύνεται σε κοινοτικά όμοιους του και μιλάει ως μέλος της ομάδος του. Ο χειριστής του επίσημου λόγου διαμορφώνει και παρουσιάζει με εντονότερο τρόπο το θέμα του, στο βαθμό που το αναπτύσσει στα πλαίσια μιας κουλτούρας που ευνοεί την εξατομίκευση και αξιολογεί θετικά την πρωτοτυπία και τη μοναδικότητα του κάθε ατόμου.

- Η μελλοντική πορεία που χαράσσεται με αυτόν τον τρόπο, είτε με την προσχώρηση στο κοινοτικό στρατόπεδο είτε με την ένταξη στο στρατόπεδο της ατομικής προσωπικότητας, η οποία μαθαίνεται και εκφράζεται συγχρόνως μέσα από τη γλώσσα, παράγει διαφορετικούς τρόπους κοινωνικοποίησης όπου όλα τα μέσα, και όχι μόνο τα γλωσσολογικά, συγκλίνουν στη συγκρότηση ένας τύπου κοινοτικής προσωπικότητας. Ο Bernstein ; αν και δεν ισχυρίζεται ότι αντιστοιχεί

μηχανικά μια κοινωνική τάξη σε καθένα από αυτούς τους τρόπους, ξεχωρίζει οικογενειακά πρότυπα των οποίων η κατανομή στην κοινωνική ιεραρχία είναι άνιση;

- Η «θεσιακή» οικογένεια , που είναι συνήθως λαϊκή , ακόμη και αν αυτό το μοντέλο τείνει να υποχώρηση , στο βαθμό που η παραδοσιακή εργατική τάξη αποδυναμώνεται, καθορίζει το παιδί με τη κοινωνική θέση της (συγχρόνως με την ηλικία και το φύλο). Αυτό που γίνεται ή δε γίνεται δεν χρειάζεται να εξηγηθεί ή να συζητηθεί : η καταλαμβάνόμενη θέση οριοθετεί τα δικαιώματα του αμυνόμενου, αυτό που είναι νόμιμο από αυτό που δεν είναι.
- Η οικογένεια με ατομοκεντρικό προσανατολισμό , που συναντάτε συνήθως στις μεσαίες ή ανώτερες τάξεις ευνοεί την αυτονομία και την διαπραγματεύση. Έτσι , επηρεάζει το παιδί και το κάνει «μοναδικό» , μέσα από ιδιοσυγκρασιακά γνωρίσματα.

Μελετώντας πώς τα παιδιά του γκέτο μαθαίνουν να διαβάζουν , ο Labon αποδεικνύει ότι ο τρόπος ομιλίας χρησιμοποιείται ως κοινωνικό χαρακτηριστικό κοινωνικής και πολιτισμικής σύγκρουσης και είναι, όχι η αίτια της σχολικής αποτυχίας , αλλά ένα μέσο για την παραγωγή της. Αν τα γλωσσικά τεστ που περνούν οι μαθητές από έναν ψυχολόγο και μέσα στο σχολικό περιβάλλον φαίνεται να αποδεικνύουν την πενία στη σύνταξη και στο λεξιλόγιο των μαθητών του μαύρου υπο -προλεταριάτου , είναι γιατί εδώ εμφανίζονται καθαρά οι συνέπειες της συγκεκριμένης σχολικής πραγματικότητας. Μαγνητοφωνημένοι έξω από το σχολείο, στο δικό τους «φυσικό» περιβάλλον , όταν μιλούν ελεύθερα μεταξύ τους, το ιδίωμά τους είναι αντίθετα εξίσου πλούσιο και διανθισμένο όσο και η νόμιμη αγγλο-αμερικάνικη παραλλαγή. Με άλλα λόγια , οι ομιλητές του γκέτο είναι ικανή να επικοινωνήσουν με εξίσου πολύπλοκο τρόπο όσο και οι άλλοι και η «συνηθισμένη «τους ομιλία δεν προϋποθέτει σχήματα σκέψης και αιτιολογήσεις ποιοτικά διαφορετικές από αυτούς που μιλούν τα επίσημα αγγλικά. Όμως, η ερμηνεία της σχολικής αποτυχίας μένει κατ 'αυτόν τον τρόπο ιδιαιτέρως εξαρτημένη από μια σφαιρική και πολιτική ερμηνεία : είναι οι ταξικές συγκρούσεις, όπως συμβολίζονται από τις διάφορες διαλέκτους, που εμποδίζουν τα παιδιά των κατώτερων τάξεων να προοδεύσουν. Μια ανάλυση πλησιέστερη στις σχολικές πρακτικές μπορεί να επιτρέψει να προσεγγίσει κανείς καλύτερα την πηγή των δυσκολιών.

Η γραφή ως κοινωνική μορφή.

Η σχολική «αποτυχία»(τα εισαγωγικά μπαίνουν εδώ για να θυμίζουν ότι πρόκειται για μια έννοια σχετική και κοινωνικά κατασκευασμένη) έχει τις ρίζες της στο Δημοτικό , στις δυσκολίες των βασικών μαθημάτων: την ανάγνωση και την γραφή. Αυτές οι δυσκολίες είναι πραγματικές και ο παρατηρητής της τάξης δεν μπορεί παρά να διατυπώσει μαζί με το δάσκαλο ότι ένας αριθμός μαθητών δεν τα καταφέρνει ή τα καταφέρνει πολύ δύσκολα με τις λεγόμενες στοιχειώδεις γνώσεις.

Οι στρατηγικές της οικογένειας .

Το πέρασμα στις σχολειοποίηση απελευθερώνει την παιδική ηλικία: το σχολείο είναι το σύμβολο εξόδου του παιδιού από την οικογένεια. Ο κεντρικός ρόλος της μητέρας διευκολύνει τη σύνδεση της σχολικής εκπαίδευσης με την ιδέα μιας ανιδιοτελούς εκπαίδευσης ,που δρα από στοργή και ενδιαφέρον για την παιδική προσωπικότητα. Σχολική και οικογενειακή κοινωνικοποίηση είναι στην πραγματικότητα συμπληρωματικές μέσα από τις αντιθέσεις τους και διασφαλίζουν την κοινωνική αναπαραγωγή μέσω της σχολικής φοίτησης του παιδιού ,χωρίς αυτή να υπόκειται σε μια ορατή στρατηγική ,ούτε να απαιτεί ένα συνειδητό στρατηγικό υπολογισμό. Ο πραγματικός στρατηγικός πρωταγωνιστής αυτής της εποχής είναι το Κράτος . Η αναπαραγωγή που αυτό διασφαλίζει μέσω της σχολειοποίησης δεν μοιάζει με την αναπαραγωγή των οικογενειών, αλλά μ' αυτή των γενικών συνθηκών που απαιτούνται από την οικονομική και πολιτική δομή.

Το σχολείο ως οικογενειακό συμφέρον .

Η κυριαρχία του σχολικού κεφαλαίου επιβλήθηκε προοδευτικά εδώ και σαράντα χρόνια , μέχρι που μετέτρεψε ολοκληρωτικά τους κανόνες του παιχνιδιού της κοινωνικής αναπαραγωγής. Η οικογένεια δεν μπορεί πια να χρήσει τον κληρονόμο της».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Επεξεργασία και σχολιασμός στοιχείων

Επισκέφτηκα τα σχολεία του Νομού Αιτωλοακαρνανίας :

1. 1^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
2. 2^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
3. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΑΡΔΙΝΩΝ
4. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΥΤΕΙΩΝ
5. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΡΙΚΕΛΟΥ
6. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΑΤΟΥΝΑΣ
7. ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ

Από τα οποία με έγκριση της διεύθυνσης πήρα τα ακόλουθα στοιχεία.

- Γενικό βαθμό απολυτηρίου των τελειόφοιτων μαθητών της γ' γυμνασίου του 2005 και
- Το επάγγελμα του πατέρα του κάθε τελειόφοιτου μαθητή.

Συνολικά πήρα στοιχεία από 192 μαθητές .

Τα στοιχεία αυτά τα ανάλυσα και τα επεξεργάστηκα με το στατιστικό πακέτο SPSS: STATISTICAL PACHAGE FOR SOCIAL SCIENCES .

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ %
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	21,4
ΑΓΡΟΤΕΣ	16,1
ΕΜΠΟΡΟΙ	10,9
ΟΙΚΟΔΟΜΟΙ	6,8
ΤΑΞΙΤΖΗΔΕΣ	5,7
ΕΡΓΑΤΕΣ	5,2
ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΕΣ	5
ΝΕΚΡΟΙ	5
ΓΙΑΤΡΟΙ	5
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΕΣ	5
ΛΙΜΕΝΙΚΟΙ	5
ΛΟΓΙΣΤΕΣ	5
ΔΗΜΑΡΧΟΙ	5
ΥΔΡΑΥΛΙΚΟΙ	5
ΕΥΛΟΥΡΓΟΙ	5
SECURITY	5
ΕΛΕΥΘΕΡΟΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	3,6
ΕΛΑΙΟΧΡΩΜΑΤΙΣΤΕΣ	3,1
ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ	3,1
ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ	2,6
ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΙ	2,6
ΑΛΙΕΥΕΣ	2,6
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΙ	2,6
ΑΝΕΡΓΟΙ	2,1
ΜΗΧΑΝΙΚΟΙ	1,6
ΜΟΥΣΙΚΟΙ	1,6
ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ	1,0
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	1,0
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΙ	1,0
TOTAL	100.0

ΚΑΛΑ: -15
ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ: -18.5
ΑΡΙΣΤΑ: -20

ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ%
ΑΡΙΣΤΑ	22,4
ΚΑΛΑ	43,2
ΠΟΛΥ ΚΑΛΑ	34,4
TOTAL	100,0

Regression

Variables Entered/Removed^b

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	profession ^a		Enter

- a. All requested variables entered.
 b. Dependent Variable: grades

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	,200 ^a	,040	,035	,765

- a. Predictors: (Constant), profession

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	4,642	1	4,642	7,927	,005 ^a
	Residual	111,274	190	,586		
	Total	115,917	191			

- a. Predictors: (Constant), profession
 b. Dependent Variable: grades

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	,552	,095		5,782	,000
	profession	,019	,007	,200	2,815	,005

- a. Dependent Variable: grades

ΑΝΑΛΥΣΗ ΓΡΑΜΜΙΚΗΣ ΠΑΛΙΝΔΡΟΜΗΣΗΣ

Ανεξάρτητη μεταβλητή (x) : επάγγελμα πατέρα

Εξαρτημένη μεταβλητή (y) : βαθμολογία

$$y = a + bx$$

Συμπεράσματα – Σχολιασμός

Συμπερασματικά η αρχική μου ιδέα αν το επάγγελμα του πατέρα επηρεάζει την γενική επίδοση του τελειόφοιτου μαθητή στο γυμνάσιο αποδεικνύεται σε ένα πολύ μικρό βαθμό σωστό. Αφού σύμφωνα με τα αναλυμένα και επεξεργασμένα στοιχεία που παρουσίασα πιο πριν το 4% της βαθμολογίας του μαθητή του γυμνασίου ερμηνεύεται από το επάγγελμα του πατέρα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ:

- Ζαβλάνος Μ, *Διδακτική & Αξιολόγηση*, Αθήνα 2003 , Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε
- Jean ,M, *Το σχολείο & οι κοινωνιολογίες του* , Μετάφραση Χριστοδούλου Ι, Αθήνα 2000, Εκδόσεις Gutenberg

ΑΡΘΡΟ:

Παπουτσή Ζωμή Ε , *Ανάλυση της Εννοίας Παιδεία*,